

Üst yönetime, yönetim kurullarına ve denetim komitelerine yönetimle ilgili konular hakkında kısa ve öz bilgiler sunar.

Veri İkilemi: İç Denetimin Teknoloji Kullanımının Güçlendirilmesi

Bilgi güçtür ve modern iş dünyası bağlamında bu durum planlama, strateji geliştirme ve karar alımında verinin etkin kullanımı için teknolojiden faydalanılması anlamına gelir. Ne yazık ki kurumlar ileri teknolojinin hedeflerine ulaşabilmelerini destekleyecek tüm avantajlarından yararlanamıyor olabilirler. Teknolojiden yararlanma konusunda organizasyonun diğer bölümleri iç denetimden daha önde ilerliyorsa, iç denetimin sağlayabileceği değerli güvence ve danışmanlık hizmetleri geride kalabilir.

Yayımlanan bir KPMG raporuna göre teknoloji, iç denetim ekiplerinin bilinen yüksek riskli alanları kapsamalarını sağlarken kaynak kısıtlarına dengeli bir yaklaşım geliştirebilmelerine de yardımcı olabilir. ¹Ancak etkisi kanıtlanmış teknolojiler “iç denetim ekipleri için hâlâ bir hayal ve henüz yaygın olarak kullanılmıyor.”

Yönetim kurulları, kendilerine bağlı olan iç denetim işlevinin teknolojiyle olan ilişkisinin farkında olmalı, gereken teknolojinin temini için yeterli kaynakların tahsis edilmesini sağlamalı ve iç denetim liderlerini veri analitiğini benimsemeleri için teşvik etmelidir.

Bir Dizi Fayda

Erişim hızı, değerli verilerin daha kolay tespiti, önemli göstergeleri basitçe izleme ve genel anlamda daha iyi denetim kalitesi teknolojinin iç denetime sunduğu ana avantajlar arasındadır. İç denetimin veri analitiği, yapay zekâ (YZ), robotik süreç otomasyonu (RSO) ve diğer teknolojileri kullanarak sahip olabileceği ilerlemeler arasında şunlar sayılabilir:

Zamanında elde edilen ölçütler. İleri teknolojilerle sağlanan gerçek zamanlı bilgiler şirketleri performans ve kalite takibi yapmada ve gereken düzeltme ve iyileştirmeleri uygulamada daha iyi bir konuma getirebilir. Gerçek zamanlı göstergeler, iç denetimin amaçlarını şirketin stratejik hedeflerinin yanı sıra ana tehditleriyle ve fırsatlarıyla daha iyi hizalamayı mümkün kılmaktadır. Ayrıca manuel ve mükerrer görevlerin ortadan kaldırılması üretkenliği artırır ve iç denetim çalışanlarını daha yüksek değerli içgörüler sağlama noktasında rahatlatır.

Verilerin daha iyi kullanımı. Çok yüklü miktarda veri üretilmesi dolayısıyla kurumlar kendilerini çok fazla malumatın olduğu ancak bunların bilgiye dönüşmediği bir durum içinde bulabilir. Kurumlara ilişkin bütüncül bir bilgiye sahip olduğu düşünüldüğünde, iç denetim verileri iş içgörülerine dönüştürmek için bu araçları kullanmaya gayet uygun durumdadır. Kurumlar daha fazla detay topladıkça ya da bunlara erişim sağladıkça otomatize analitik araçları, karar vermede faydalı içgörüler sağlama potansiyeli daha yüksek olan daha kapsamlı ve odaklanmış incelemeler gerçekleştirilmeyi mümkün kılmaktadır. Örneğin, veri analitiği masraflar, bordro ve ticari alacaklar hesapları konusunda etkin ve faydalı olabilir. ACCA Global'e göre, “İşlem bazında ve politikalarla bağlantılı bu alanlar gider tasarrufu için fırsatlar sunabilir.” Ayrıca, fatura verileri de sözleşme şartlarına uyumluluğu sağlamak için incelenebilir. ³

Daha hızlı risk tespiti. Suistimal, hatalar veya ele alınması gereken diğer sorunlara işaret edebilecek anormallikleri belirlemek için genellikle çok büyük miktarda verinin tetkik edilmesi gerekir. İleri teknolojiler bu tür gözden geçirmeleri otomatikleştirerek anormalliklere ve başka risk faktörlerine dikkat çekmeye yardımcı olabilir ve böylelikle iç denetimin yüksek risk alanlarını veriye dayalı olarak tespit etmesini kolaylaştırabilir. İlaveten *Internal Auditor* dergisine yazan Muhammad Hassan Rizvi'ye göre denetçiler yüksek riskli örnekleri kolaylıkla seçebildiklerinde testle daha az zaman kaybeder ve denetim müşterilerinin daha az aksama yaşamasını sağlar. ³

Sürekli izleme. Veriye dayalı bir denetim, işlemleri belirli bir sayı, miktar, kategori ya da işlem sıklığıyla etiketleyerek suistimal alarmlarını tetikleyecek eşikler belirleyebilir. Aynı ay içinde aynı malzemeler için bir tedarikçi tarafından kesilmiş iki fatura böyle durumlara örnek olarak verilebilir. Rizvi, bu vakaları bulmanın iç denetimin yetki, politika ya da prosedürlerde olası ihlalleri proaktif ve otomatize bir şekilde tespit etmesini sağlayabileceğine işaret ediyor.⁴

Veri paylaşım kolaylığı. Kolayca bulunabilen yazılım araçları, veriler toplanıp analiz edildikten sonra sonuçları kolayca ve etkili bir şekilde anlatan panoları ve veri görselleştirmeleri oluşturmayı mümkün kılar. Sütunlar dolusu veri ya da karmaşık grafikler yerine olaylar ve eğilimler kolayca anlaşılabilir parçalar halinde gösterilebilir. Bu grafikler aynı zamanda farklı hedef kitlelere göre uyarlanabilir, yönetim kurulu veya üst yönetim için kısa ve öz bir genel bakış sağlarken denetlenmekte olan iş birimine ilişkin daha derin bir inceleme yapılmasına imkân sağlar. Paydaşlar ayrıca geçmiştekine kıyasla bu raporlara daha hızlı ulaşabilmektedir. "Information Systems Audit and Control Association tarafından yayınlanan bir makaleye göre "Yapay zekâ tarafından geliştirilen veri görselleştirme ve raporlama teknikleri, kurumsal yönetişimin dönüşümü için yeni fırsatlar sunacak."⁵

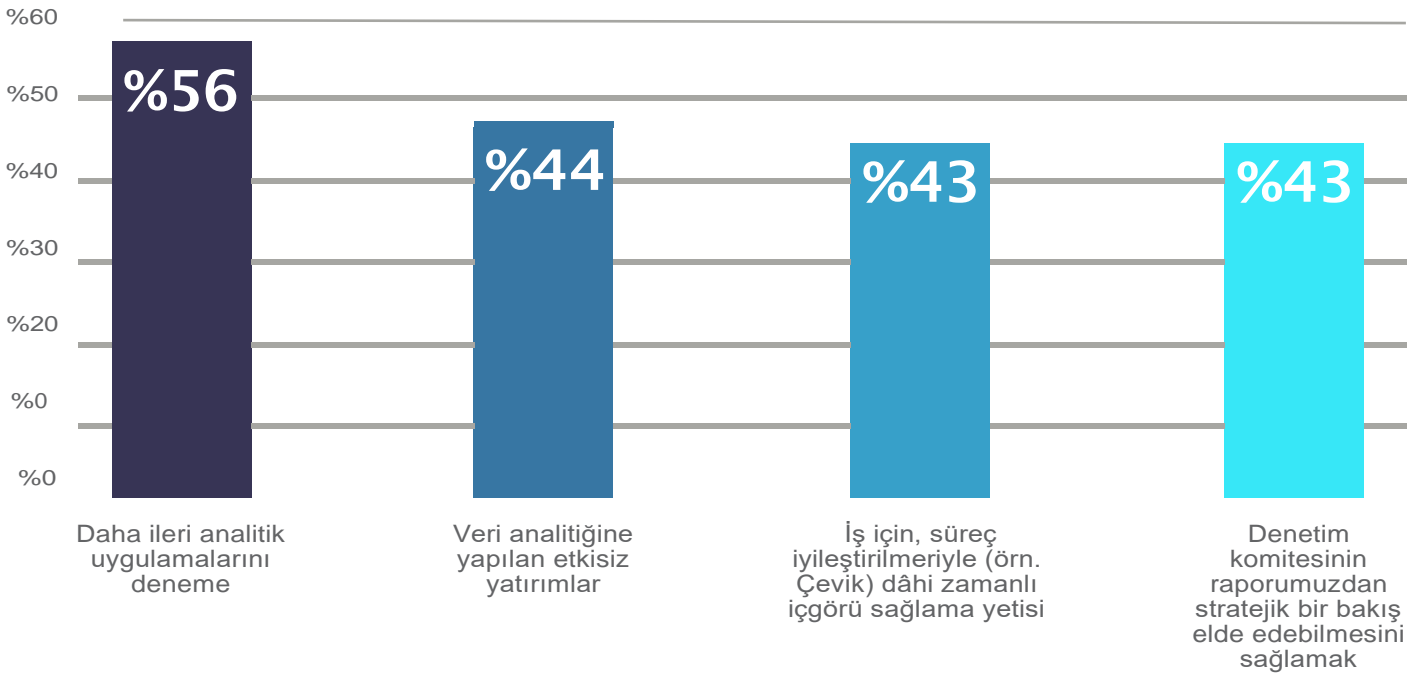
Aşılması Gereken Engeller

Sayılan faydalara rağmen birçok kurum bu teknolojileri en çok fayda elde edecek şekilde kullanma noktasında zorluklarla karşılaşılıyor. En temel zorluklardan bazıları şunlardır:

Yetersiz yatırım. Belirtildiği gibi, veri analitiği ve yapay zekâ gibi teknolojiler çok dikkat çekiyor olmasına rağmen iç denetim birimleri henüz bunlardan en iyi şekilde faydalanamıyor olabilir. İç Denetçiler Enstitüsü (Institute of Internal Auditors/IIA) tarafından yakın geçmişte iç denetim yöneticileriyle yapılan anket de bu savı destekliyor. Bütçeleri artırılıysaydı hangi tip teknolojiye para harcayacakları sorulduğunda büyük çoğunluk (%68) veri analitiği yazılımını seçmiştir.⁶ Gartner'ın bu yıl iç denetim liderleri için tespit ettiği ilk 12 zorluk listesinde de bu konuyla ilişkili birçok kaygı olduğu görüldü (bakınız Şekil I).

Ekibe beceri kazandırma ihtiyacı. Veri analitiği kullanımında yetkinlik, yeni bir program öğrenmekten fazlasını ifade ediyor. Bilakis iç denetim birimleri veri analitiğini gerçekten kullanabilmek için veri bilimi ve bilgi teknolojisi (BT) becerilerine sahip ekip üyelerine ihtiyaç duyuyor. Buna karşılık Gartner araştırması, denetim liderlerinin yalnızca %16'sının denetim personelini yıl içi denetim planı değişikliklerini uygulamaya geçirmek için gereken hedeflenen bilgi alanlarında hızla yetiştirebileceğini düşündüğünü ortaya koyuyor. Takım eğitimi ve gelişiminin mevcut ve yeni icatları en iyi şekilde denetim ekibinin faydasına kullanmanın ayrılmaz parçaları olduğu aşikârdır.

Şekil 1: Denetim Liderleri için Veriye İlgili Zorluklar

Kaynak: Gartner Top Priorities for Chief Audit Executives in 2022

IIA Hakkında

The Institute of Internal Auditors, Inc. 170'ten fazla ülke ve bölgede 218.000'i aşkın üyesi bulunan küresel bir meslek örgütüdür. IIA, iç denetim mesleğinin baş savunucusu, uluslararası standart koyucusu ve baş araştırmacısı ve eğitmeni olarak hizmet vermektedir.

IIA

1035 Greenwood Blvd.
Suite 401 Lake Mary, FL
32746 ABD

Ücretsiz Abonelik

Ücretsiz abonelik için theiia.org/Tone adresini ziyaret ediniz.

Okuyucu Geribildirimi

Sorularınızı/yorumlarınızı Tone@theiia.org adresine gönderiniz.

Sürekli Gelişim

"İç denetim olgunluğu", bir iç denetim biriminin gelişimin ilk aşamalarından sürekli gelişimle hem iç denetim hem de kurum için değeri optimize ettiği aşamaya ilerlemesini ölçer. İç Denetçiler Enstitüsü'ne göre iç denetim liderlerine olgunluğu arttırma ya da korumada iç denetim işlevlerine en çok hangi tür desteğin yardımcı olacağı sorulduğunda teknoloji araçları bir numaralı yanıt (%56) olmuştur.⁷ İç denetim biriminde ileri teknolojilerin kullanımı şirkete çeşitli faydalar sağlamaktadır. İç denetim ekipleri düşük değerli faaliyetleri ekarte ederek denetimleri seçerken ve yerine getirirken daha akıllı çalışabilecekleri gibi daha gelişmiş içgörü ve güvence de sağlayabilirler.

Yönetim kurulunun rollerinden biri, iç denetimin objektif güvence ve içgörü sağlamak için yeterli kaynaklara sahip olmasını sağlamaktır. Veri analitiği ve yapay zekâ bu kritik kaynakların iyi örneğidir. Veriyle desteklenen denetimler açıkça pozitif yönde değişime yol açabilir.

⁷Teknoloji destekli iç denetim: 2022 ve ötesi, (Technology enabled internal audit: 2022 and beyond), KPMG, 2022.

⁸İç denetçiler için veri analitiği, ("Data analytics for internal auditors.") ACCA Global.

⁹Veri Destekli İç Denetim, "Data-enabled Internal Auditing," Muhammad Hassan Rizvi, Internal Auditor, February 21, 2022.

¹⁰Ibid

¹¹İç Denetim Süreçlerine Yapay Zekânın Uyarlanması, ("Artificial Intelligence Adoption in Internal Audit Processes,") Shinde, ISACA, December 1, 2021.

¹²2022 Kuzey Amerika İç Denetimin Nabzı: İç Denetim Yöneticileri için Kıyaslamalar, (2022 North American Pulse of Internal Audit: Benchmarks for Internal Audit Leaders), The Institute of Internal Auditors, March 2022.

¹³Ibid

Hızlı Anket Sorusu

Genel itibariyle kurumunuzda iç denetimin veri analitiği ya da otomasyon kullanımıyla yaratılan değeri nasıl puanlarsınız?

- Çok yüksek değer
- Yüksek değer
- Orta değer
- Az değer
- Değersiz

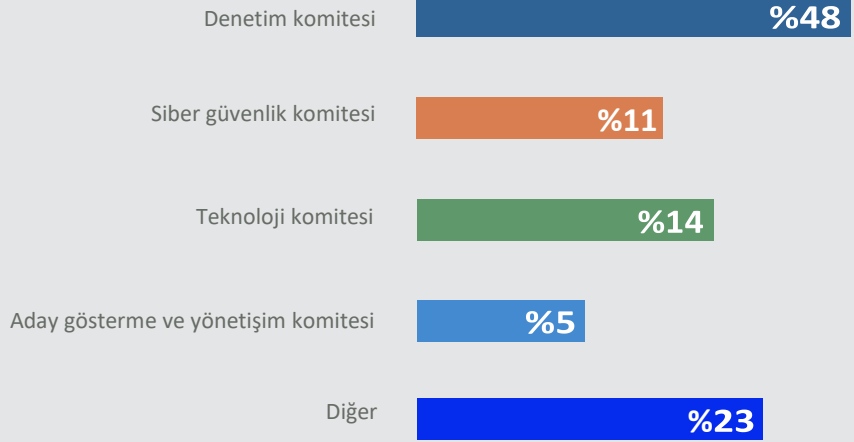
Cevaplamak ve diğer cevapları da görmek için theiia.org/Tone sayfasını ziyaret ediniz.

YÖNETİM KURULU ÜYELERİ İÇİN SORULAR

- » İç denetimde veri analitiği, yapay zekâ, robotik süreç otomasyonu ve makine öğrenimi gibi ileri teknoloji araçlarının daha fazla kullanılmasının ne gibi faydaları olur?
- » Bu araçlar için potansiyel yatırım getirisi nedir?
- » Bunların tamamıyla ve iyice kullanılmamasının riskleri nelerdir?
- » Sektördeki rakipleriniz ve diğer kurumlar bu araçları nasıl kullanıyor?
- » Bunlardan en iyi şekilde faydalanmak için ilave hangi beceri ya da kaynaklara ihtiyaç duyarız?

HIZLI ANKET SONUÇLARI

Kurumunuzda siber güvenlik risk yönetimi gözetiminden hangi yönetim kurulu komitesi sorumludur?

Kaynak: Tone at the Top Ekim 2022 Hızlı Anketi.

"Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsünün (Institute of Internal AuditorsInc., "IIA") Telif Hakkı © 2013 kesinlikle saklıdır. IIA isminin veya logosunun çoğaltılmasında ABD federal ticari marka tescil sembolü olan ® kullanılacaktır. Bu materyalin hiçbir kısmı IIA tarafından öncesinde yazılı izin verilmeksizin çoğaltılamaz. Değiştirildiği onaylanmadıkça tüm maddi yönlerden orijinali ile aynı olan bu çevirinin yayımlanması için telif hakkı sahibi olan Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü (Institute of Internal AuditorsInc., "IIA") 1035 Greenwood Blvd. Suite 149 Lake Mary, FL 32746, ABD isimli kurumdan izin alınmıştır. Bu belgenin hiçbir kısmı IIA tarafından öncesinde yazılı izin verilmeksizin çoğaltılamaz, bir geri alma sisteminde depolanamaz veya hiçbir formda veya elektronik, mekanik, fotokopi, kaydetme veya başka bir şekilde hiçbir suretle aktarılamaz. İşbu belge Türkiye İç Denetim Enstitüsü tarafından çevrilmiştir. Tone at the Top Aralık 2022 bülteni Sayın Tuğrul Bozbey ve Sayın Alp Buluç (SMMM, CIA, CRMA, CCSA), tarafından gözden geçirilmiş ve "edit" edilmiştir.